

Uredništvu MMC in Odmevov RTV Slovenija
Uredništvu Maribor.info
Društvu novinarjev Slovenije
Varuhinji pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

Datum: 14. 5. 2024

Spoštovani,

odzivamo se na medijsko poročanje ob dveh dogodkih v zadnjih dneh, in sicer o medijskem poročanju o samomoru deklice in objavi slik ob poročanju o medvrstniškem nasilju med dekleti.

V Društvu psihologov Slovenije smo prav z namenom ustreznega in odgovornega poročanja v medijih v sodelovanju s srbskimi kolegi prevedli in pripravili *Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih*. Želimo si, da jih mediji pri svojem delu skrbno uporabljate in tako z odgovornim poročanjem delujete podporno v družbi. Neodgovorno medijsko poročanje lahko nasprotno vodi do neželenih psiholoških in družbenih posledic. Pomembno je, da pri svojem poročanju javnosti upoštevate, kako o kriznih dogodkih govoriti in tudi o čem z vidika negativnih psiholoških posledic ne govoriti.

Do objave novice o samomoru deklice, kjer je poleg informacije o dogodku navedeno še ime šole, lokacija, ne bi smelo priti. Na tak način ste šolo in žalujoče izpostavili in okrepili pritisk na starše, sorodnike, prijatelje, sošolce, strokovne delavce šole in lokalno skupnost. Tako ste na družabnih omrežjih in drugje široko odprli prostor širjenju govoric o vzrokih dejanja in družini žrtve. Družina umrle deklice, ki v teh dneh potrebuje mir, prostor za žalovanje in psihološko podporo, je bila še dodatno izpostavljena. Upoštevajte pravico do zasebnosti in tudi z načinom poročanja izkazujte spoštovanje do žrtve in vseh, ki jih je dogodek prizadel.

Poleg tega, da prizadenemo osebe, ki so bile blizu žrtvi, lahko z medijskim poročanjem o takih dogodkih prispevamo tudi k posnemanju tovrstnega vedenja med otroki in mladostniki in h krepitvi občutka herojstva, v smeri – o meni se bo govorilo kot o tej deklici, postal bom pomemben. Ne delite nepotrebnih podrobnosti o dogodku. Delite samo dejstva, potrebna za razumevanje dogodka. Navajanje manj podrobnosti o izvršitelju dejanja zmanjšuje verjetnost, da se bodo drugi z njim poistovetili in poskušali posnemati vedenje.

Pogovoru v smeri krepitve preventivnega delovanja v vrtcih, šolah in v lokalni skupnosti na področju duševnega zdravja ter medvrstniškega nasilja je potrebno nameniti dovolj medijskega prostora in tudi pri poročanju o zgoraj omenjenem dogodku so bila pojasnila strokovnjakov, ki ste jih vključili, dobrodošel prispevek k pomenu preprečevanja in korektnega odzivanja na medvrstniško nasilje. Vendarle pa problematiziramo samo dejstvo, da so bila predstavljena v povezavi z dogodkom, o katerem ni primerno poročati v medijih.

Predlagamo, da novico o samomoru zaradi navedenih razlogov takoj umaknete iz arhiva, ki je viden gledalkam in gledalcem, in da morda skupaj oblikujemo prispevek, ki bo poudaril pomen preventivnega delovanja in krepitve delovanja psihologov v vzgoji in izobraževanju ter možne oblike pomoči za otroke, mladostnike, starše in zaposlene na šolah kot odziv na nedavni dogodek. Pomembno je, da poročate, vendar je pri tako občutljivih psiholoških temah nujno

upoštevati tudi psihološke posledice načina poročanja in izbrati ustrezen način – tak, ki bo o dogodku poročal na odgovoren način in bo v podporo tudi z vidika psiholoških učinkov.

Dajte konkretna priporočila o tem, kako si lahko posameznik, ki je v stiski, pomaga, kako prepoznamo stisko drugega oz. kdaj nekdo potrebuje pomoč ter kako komu pomagati. V iskanje strokovnih odgovorov, ki pomagajo pri razvijanju odpornosti družbe, vključite strokovnjake, ki se s temi temami ukvarjajo.

Pomembno je narediti prostor tudi za prikaz pozitivnih primerov kakovostne prakse spodbujanja varnega in spodbudnega učnega okolja s prizadevanjem za spoštljive in nenasilne odnose in komunikacijo.

Pozivamo vas tudi, da odstranite fotografije in posnetke o medvrstniškem nasilju med deklicami. S tovrstnim prikazovanjem vizualnega gradiva, četudi so obrazi neprepoznavni, vplivate na širjenje govoric, iskanje deklet, ki so nasilje izvajale, krepitev poenostavljenih mnenj o dogodku, njegovih vzrokih ter posploševanj o značilnostih izvršiteljev dejanj in žrtev in na ponujanje stereotipnih rešitev. Ne objavljajte pretresljivih fotografij ali videoposnetkov.

Potrebe po dokazovanju, tveganju in zabavi so psihološke potrebe odraščajočih. Skupaj smo odgovorni, da jim pomagamo najti načine, ki lahko nadomestijo nasilna dejanja, v izogib doživljanja hudih stisk in morebitnih trajnih posledic, ki vplivajo na čustveno zdravje.

Želimo si, da v kolikor se bo (in verjetno se še bo kdaj) zgodil kakšen tovrsten dogodek, pri poročanju upoštevate *Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih*. Naj vam bodo v pomoč pri etiki odločanja vprašanja: "Če bi bili vi na mestu starša teh dveh primerov, ali bi želeli videti in brati, kar je danes na doseg enega klika?", "Bi želeli, da se o vas ali vašem otroku špekulira in podaja neresnične ali nepopolne informacije, brez empatije za vašo (in/ali njegovo) globoko stisko?", "Kako bi vam bilo ob misli, če bi vedeli, da je nek drug otrok zaradi vašega neetičnega poročanja posnemal opisano vedenje?"

Na voljo smo vam tudi, da vam *Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih* še enkrat predstavimo, in tudi za druga morebitna vprašanja o dani temi.

dr. Anja Podlesek, predsednica Društva psihologov Slovenije

dr. Mojca Čerče, predsednica Komisije za etična vprašanja pri DPS

mag. Barbara Stožir Curk, predsednica Sekcije psihologov v vzgoji in izobraževanju pri DPS

Pripravile: mag. Barbara Stožir Curk, dr. Katja Košir, dr. Mojca Čerče, Julija Pelc, Katja Repolusk, dr. Anja Podlesek

V prilonki:

- Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih
- Odziv DPS na medvrstniško nasilje v Celju
- Odziv DPS na domnevne grožnje s streljanjem

upoštevati tudi psihološke posledice načina poročanja in izbrati ustrezen način – tak, ki bo o dogodku poročal na odgovoren način in bo v podporo tudi z vidika psiholoških učinkov.

Dajte konkretna priporočila o tem, kako si lahko posameznik, ki je v stiski, pomaga, kako prepoznamo stisko drugega oz. kdaj nekdo potrebuje pomoč ter kako komu pomagati. V iskanje strokovnih odgovorov, ki pomagajo pri razvijanju odpornosti družbe, vključite strokovnjake, ki se s temi temami ukvarjajo.

Pomembno je narediti prostor tudi za prikaz pozitivnih primerov kakovostne prakse spodbujanja varnega in spodbudnega učnega okolja s prizadevanjem za spoštljive in nenasilne odnose in komunikacijo.

Pozivamo vas tudi, da odstranite fotografije in posnetke o medvrstniškem nasilju med deklicami. S tovrstnim prikazovanjem vizualnega gradiva, četudi so obrazi neprepoznavni, vplivate na širjenje govoric, iskanje deklet, ki so nasilje izvajale, krepitev poenostavljenih mnenj o dogodku, njegovih vzrokih ter posploševanj o značilnostih izvršiteljev dejanj in žrtev in na ponujanje stereotipnih rešitev. Ne objavljajte pretresljivih fotografij ali videoposnetkov.

Potrebe po dokazovanju, tveganju in zabavi so psihološke potrebe odraščajočih. Skupaj smo odgovorni, da jim pomagamo najti načine, ki lahko nadomestijo nasilna dejanja, v izogib doživljanja hudih stisk in morebitnih trajnih posledic, ki vplivajo na čustveno zdravje.

Želimo si, da v kolikor se bo (in verjetno se še bo kdaj) zgodil kakšen tovrsten dogodek, pri poročanju upoštevate *Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih*. Naj vam bodo v pomoč pri etiki odločanja vprašanja: "Če bi bili vi na mestu starša teh dveh primerov, ali bi želeli videti in brati, kar je danes na doseg enega klika?", "Bi želeli, da se o vas ali vašem otroku špekulira in podaja neresnične ali nepopolne informacije, brez empatije za vašo (in/ali njegovo) globoko stisko?", "Kako bi vam bilo ob misli, če bi vedeli, da je nek drug otrok zaradi vašega neetičnega poročanja posnemal opisano vedenje?"

Na voljo smo vam tudi, da vam *Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih* še enkrat predstavimo, in tudi za druga morebitna vprašanja o dani temi.

dr. Anja Podlesek, predsednica Društva psihologov Slovenije

dr. Mojca Čerče, predsednica Komisije za etična vprašanja pri DPS

mag. Barbara Stožir Curk, predsednica Sekcije psihologov v vzgoji in izobraževanju pri DPS

Pripravile: mag. Barbara Stožir Curk, dr. Katja Košir, dr. Mojca Čerče, Julija Pelc, Katja Repolusk, dr. Anja Podlesek

V prilonki:

- Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih
- Odziv DPS na medvrstniško nasilje v Celju
- Odziv DPS na domnevne grožnje s streljanjem